

21.09.2010

ETENE KOKOUSMUISTIO 4/2010

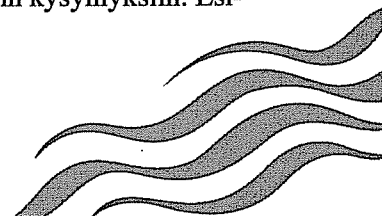
Aika: Tiistai 21.9.2010, klo 12.00 – 14.00

Paikka: Meritulli, STM, Meritullinkatu 8, Helsinki

Osallistujat: Markku Lehto, puheenjohtaja	(x)	Jaana Hallamaa, varapuheenjohtaja	( )
Jäsenet:		Varajäsenet:	
Jyrki Pinomaa	(x)	Mirva Sandelin	( )
Mardy Lindqvist	(x)	Markku Lehto	( )
Timo Keistinen	(x)	Harri Vertio	( )
Leena Niinistö	(x)	Kari-Pekka Martimo	( )
Pirkko Lahti	( )	Sirpa Peura	( )
Helena Leino-Kilpi	( )	Anna-Leena Brax	( )
		Päivi Rautava	(x)
Heikki Vuorela	(x)	Raimo Puustinen	( )
Jaana Kaleva-Kerola	(x)	Kari Eskola	(x)
Irma Pahlman	(x)	Anna Mäki-Petäjä-Leinonen	( )
Anne Niemi	( )	Irma Telivuo	( )
Raimo Sulkava	(x)	Minna Raivio	( )
Jyrki Jyrkämä	( )	Helka Urponen	(x)
Jaakko Heinimäki	(x)	Kirsti Aalto	( )
Harri Jokiranta	( )	Risto Harpela	( )
Hanna Markkula-Kivisilta	( )	Tarja Pösö	( )
Hannakaisa Heikkinen	( )	Håkan Nordman	( )
Ilkka Kantola	( )	Anneli Kiljunen	( )
Erkki Virtanen poistui § 4	(x)	Kirsi Ojansuu	( )
Sirpa Asko-Seljavaara	( )	Eero Akaan-Penttilä	( )
Heikki Ruskoaho TUKIJA, pj,	( )		
Helena Kääriäinen Tukija, vpj	( )		
Outi Konttinen TUKIJA, ylitarkastaja	(x)		
Nina Lindqvist, osastosihteeri	(x)		
Aira Pihlainen, pääsihteeri	(x)		

- 1 Kokouksen avaus, pj Markku Lehto
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.00 -.
- 2 Pöytäkirja 29.4.2010 (liite: www.etene.fi)
Hyväksyttiin.
- 3 Teknologia ja etiikka sosiaali- ja terveysalan hoidossa ja hoivassa julkaisu,
esittelijä Heikki Vuorela

Esittelyssä Vuorela totesi, että neuvottelukunta aloitti tekniikan käsittelyn keväällä 2009 (28.5.09), jolloin neuvottelukunta päätti ottaa kantaa teknologian eettisiin kysymyksiin. Esi-

tystä käsiteltiin neuvottelukunnassa (29.4.10) ja kesäseminaarissa (2.9.10). Työryhmään ovat kuuluneet Jyrki Jyrkämä, Jaana Leikas, Sari Loijas, Päivi Topo, Heikki Vuorela ja Aira Pihlainen. Se on kokoontunut kahdeksan kertaa ja lisäksi kuullut asiantuntijoita kahdessa tilaisuudessa sekä tutustunut Haartmanin sairaalaan.

Neuvottelukunta keskusteli kannanotosta ja totesi, että sosiaali- ja terveydenhuollon teknologian käytöllä tulee tukea ihmisten hyvää elämää ja se ei saa korvata inhimillistä hoitoa ja huolenpitoa. Hyvä teknologia tukee käyttäjänsä itsenäistä elämää, eikä loukkaa hänen ihmisarvoaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Tarpeellinen teknologia tulee olla tarvitsijan saatavilla yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Sen käyttö edellyttää käyttäjän tietoista suostumusta ja kirjataan palvelusuunnitelmaan. Käyttäjällä tulee olla oikeus myös kieltäytyä teknologian käytöstä. Teknologian käytön haitat ja riskit arvioidaan sekä käyttöön annetaan riittävä ohjaus ja tuki.

Tekninen valvonta tulee mahdollistaa itsenäisen ja turvallisen elämän. Sen käytöstä tulee sopia ja se ei saa loukata ihmisen yksityisyyttä, johtaa yksinäisyyteen tai inhimillisten kontaktien niukkuuteen.

Teknologian kehittäminen, arviointi, hankinta ja hyödyntäminen edellyttävät monipuolista asiantuntemusta ja yhteistyötä. Tarvitaan henkilökunnan jatkuvaa kouluttamista sekä yhtenäisiä valtakunnallisia suosituksia.

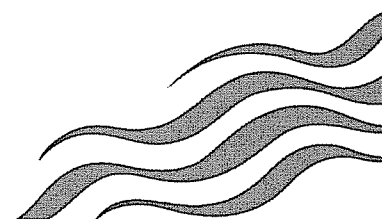
Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien tulee olla yksityisyyttä kunnioittavia, luotettavia ja arkeen soveltuvia. Potilaalla ja asiakkaalla tulee olla oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot ja saada terveydenhuollon ammattilaisen tulkinta tutkimustuloksistaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien nopea kehittyminen luo odotuksia ja toiveita, mutta herättää myös pelkoja ja uhkakuvia.

Neuvottelukunta nostaa kannanotossaan keskusteluun tietojärjestelmiin kohdistuvia odotuksia ja toiveita sekä uhkia ja pelkoja.

Odotuksia ja toiveita: potilaan kannalta tietojärjestelmät lisäävät valinnanvapautta ja hoidon jatkuvuutta. Hoitotietojen katselu luo potilaalle mahdollisuuden osallistua ja seurata aktiivisesti omaa hoitoaan. Hoidossa tarvittava tieto on aina ja välittömästi jokaisessa hoitopaikassa käytettävissä. Sähköinen resepti tarkentaa lääkehoidon seuranta- ja suunnittelua sekä estää väärinkäytöksiä. Keskitetty tietojärjestelmä mahdollistaa kansanterveyden tutkimuksen, ajantasaisen suunnittelun, seuraamisen ja arvioinnin.

Pelkoja ja uhkakuvia: potilaan mahdollisuus keskustella hoitoonsa liittyvistä asioista ammattihenkilöstön kanssa tulee säilyä. Tietojärjestelmä ei saa lisätä potilaiden hoitosuhteiden satunnaisuutta tai vaikeuttaa hoitosuhteen jatkuvuutta ja turvallisuutta. Jokaisen ihmisen elämän aikana terveydestä kertyy arkistoon myös merkintöjä, jotka eivät ole ajankohtaisia tai ovat potilaan kannalta leimaavia, kiusallisia tai haitallisia. Intiimin terveystiedon joutuminen väärin käsiin voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa. Tietojärjestelmä voi lisätä ammattihenkilöstön tietojen tarkistamista ja lisätyötä tai huonontaa kirjatun tiedon luotettavuutta sekä oleellinen tieto voi hukkuu laajaan tietomassaan. Miten hyvin tietojärjestelmän suunnittelu ja käyttö on ottanut huomioon ammattihenkilöstön työn? Tietojärjestelmä voi luoda ammattihenkilöstölle kiusausta katsella luvottomasti potilaan tietoja.

Tietojärjestelmän laaja toimintahäiriö voi hankaloittaa koko terveydenhuoltojärjestelmän toimivuutta ja työtä, siksi tulee olla riskianalyysi esimerkiksi tietosuojan pettämisen, murtautumisen tai tietojen varastamisen kannalta?

Teknologia ja etiikka raportti hyväksyttiin ja se julkaistaan suomeksi. Julkaisusta tehdään tiivistelmät ruotsin- ja englanninkielelle. Raportti lähetetään ETENEn jäsenille tarkistettavaksi.

4 ETENEn kausijulkaisu 2006 – 2010

Neuvottelukunta totesi neuvottelukunnan jäsenten julkaisuun toimittamat artikkelit ja totesi, että neuvottelukunta ei ota kantaa yksittäisten jäsenten kirjoituksiin. Vielä toimittamattomien kirjoitusten viimeinen jättöpäivä on 30.9.10. Neuvottelukunta päätti julkaista kausijulkaisun suomen kielellä. Julkaisusta tehdään tiivistelmät ruotsin- ja englanninkielelle.

5 ETENEn kesäseminaari 2009 julkaisu

ETENEn syksyn 2009 kesäseminarijulkaisu on viivästynyt, koska seminaarissa olleet luennoitsijat ovat toimittaneet viiveellä artikkelit omista esityksistään. Tässä vaiheessa yhden luennoitsijan artikkeli puuttuu. Neuvottelukunta päätti julkaista kesäseminaarin nettijulkaisuna siten, että yhden luennoitsijan esitys jää puuttumaan.

Neuvottelukunta keskusteli julkaisujen tekemisestä ja totesi, että tärkeää on julkaista suosituksia ja kannanottoja sosiaali- ja terveysalan eettisistä kysymyksistä.

6 Ilmoitusasiat

- STM työryhmän asettamis päätös 2.7.2010 *Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeus*
- STM tiedotustilaisuus 23.9.2010 *Saattohoitosuosituks*

7 Muut esille tulevat asiat

TUKIJA siirtyy Valviraan 1.10.10. Puheenjohtaja esitti kiitokset neuvottelukunnan puolesta TUKIJALLE yhteistyöstä.
Puheenjohtaja esitti myös kiitokset neuvottelukunnan jäsenille, varajäsenille ja pääsihteerille arvokkaasta työstä ETENEn nelivuotiskaudella.

8 Kokouksen päätös

Kokous päättyi klo 14.00

Puheenjohtaja

Markku Lehto

Pääsihteeri

Aira Pihlainen

